

Arkeologisk besiktning med anledning av
planerat täktområde inom Colmis
biltestanläggning, Arjeplog, Lappland,
Norrbottens län, 2008

Av
Lars Liedgren

Silverbuseet
Rapport

Administrativa uppgifter

Institutionens dnr:	2008/038.
Finansiär:	Mecad.
Fornlämningsnummer:	-
Kommun:	Arjeplog.
Socken:	Arjeplog.
Typ av uppdrag:	Arkeologisk besiktning.
GPS:	Rikets nät, User grid, kalibrerad enligt förbättrat samband till RT 90 (källa LMV).
Datering:	-
Typ av fornlämningsobjekt:	Inga.
Tid för genomförande av fältarbete:	13/10, 2008.
Fältarbete tidåtgång:	3 tim.
Rapport tidsåtgång:	5 tim.
Antal fyndhanteringsdagar:	-
Utredare:	Antikvarie Lars Liedgren, Silvermuseet.
Undersökt yta:	2 ha.
Undersökningens altitud:	425-450 m öh.
Koordinatsystem:	-
Dokumentationshandlingar:	Endast fältanteckningar.
Digital dokumentation:	3 digitala foton av befintlig täkt samt väg i besiktningsområdet.
Summa fyndmängd:	-
Fotografier:	3 digitala foton.

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning och resultat.....	1
2 Inledning.....	1
3 Bakgrund.....	1
4 Topografi och växtlighet.....	1
5 Fornlämningar i anslutning till besiktningsområdet.....	1
6 Syfte och målsättning.....	4
7 Metod.....	4
8 Personal.....	4
9 Underhandskontakt med Länsstyrelsen.....	4
10 Undersökningsdokumentation.....	4
11 Resultat.....	4
12 Referenser.....	4
13 Bilaga.....	5
14 Bilder.....	6

1 Sammanfattning och resultat

Arbetet föranleddes av planerad utvidgning av täktverksamhet inom Colmis testbana. Exploateringsområdet är beläget mellan två tidigare täkter i SÖ resp VNV. Det planerade täktområdet domineras av en högre åssträckning som sträcker sig i VNV-ÖSÖ riktning med få bra lägen för fornlämningar. Besiktningen kunde ej heller belägga några fornlämningar eller andra kulturlämningar.

2 Inledning

På uppdrag av Meced har Silvermuseet genomfört en arkeologisk besiktning med anledning av planerad täkt inom Colmis testbaneområde, Arjeplog, Lappland, Norrbottens län.

3 Bakgrund

Exploateringsområdet ligger i ett arkeologiskt och kulturhistoriskt känsligt område med fasta fornlämningar i närheten. Av den anledningen har Meced anlitat Silvermuseet för att göra en besiktning.

Ett flertal insatser har gjorts inom Colmis testbaneområde. De första registreringarna genomfördes i mitten av 1980-talet (Bergman Hennix 1984, Bergman 1985). Ett mer riktat arbetet med registreringar inom testbaneområdet inleddes 1988, då både inventeringar och utgrävningar genomfördes (Liedgren 1989, Hedman 1989). Vid fortsatt utbyggnad av testbanorna har nya insatser genomförts och nya fornlämningar har registrerats samt ett antal har också förstörts (Liedgren 2002, 2004). 2001 gjordes en koordinatsättning med GPS (RT 90, user grid) av samtliga då kända lämningar (Liedgren 2002).

4 Topografi och växtlighet

Colmis testbaneområde, S om Kakel, utgörs av sandmark. Området kan till största delen karaktäriseras som hedmark beväxt med tallskog av varierande ålder. Området är kuperat med i de lägre partierna inslag av myrar och myrlänt mark. Här och var, mot Kakel, syns avsatser och troligen gamla strandlinjer. Områdets karaktär gör att det varit lämpligt som vinterbetesland för renar. Viken N om testbanan (Gullesvuoppe) har varit fiskrik.

5 Fornlämningar i anslutning till utredningsområdet

Fornlämningarna i Colmis domineras av härdar, kokgropar och boplatser. Här förekommer också kulturhistoriska lämningar såsom barktäkter och lavtäktsträd. I anslutning till besiktningsområdet har flera olika fornlämningar registrerats. Dessa utgörs av en härd (Raä 3115) och två kokgropar (Raä 3107, 3114).

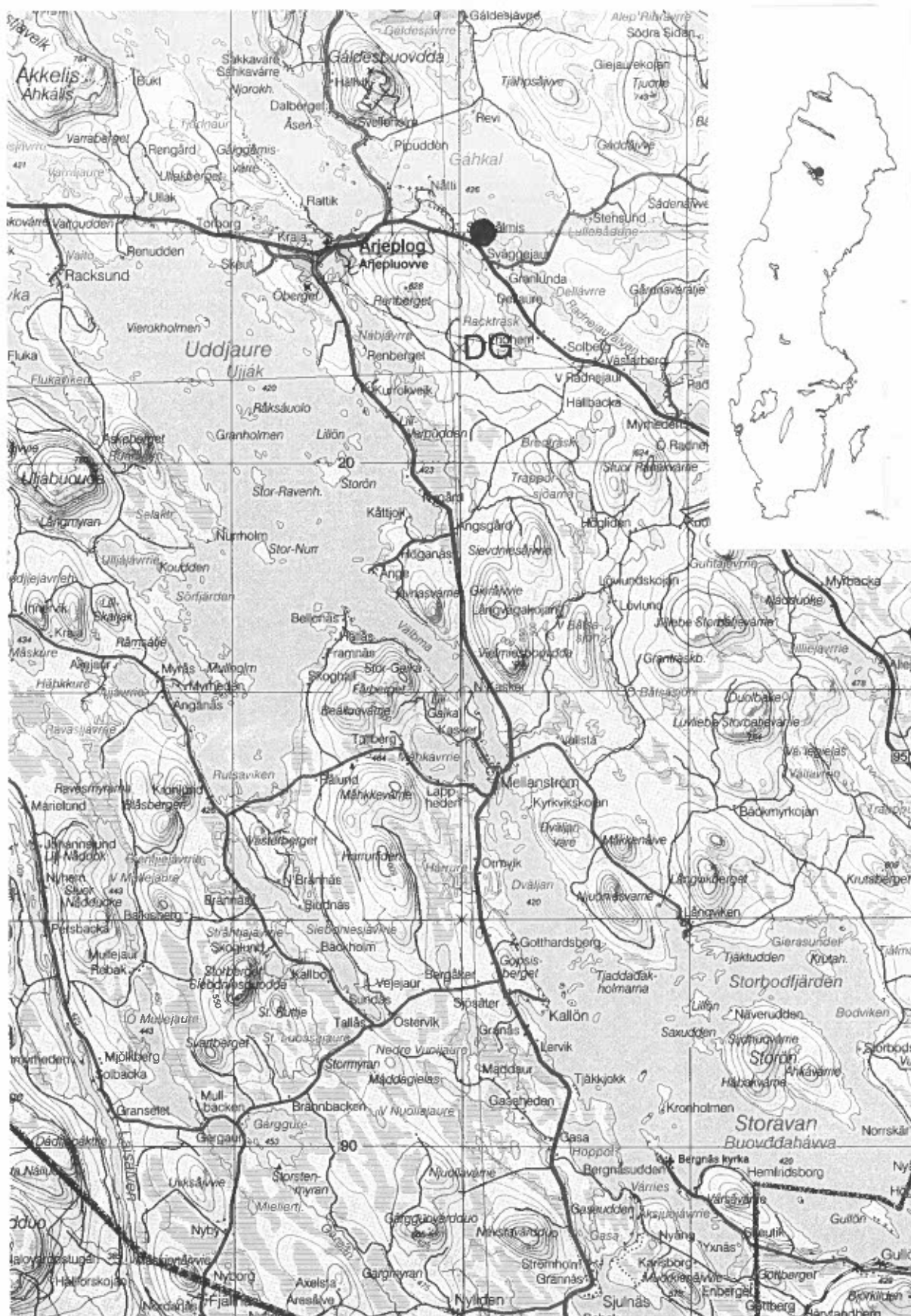

Fig. 1 Översiktskarta med exploateringsområde inprickat. Ur allmän karta © Lantmäteriverket Gävle 2007. Medgivande M2007/04870.

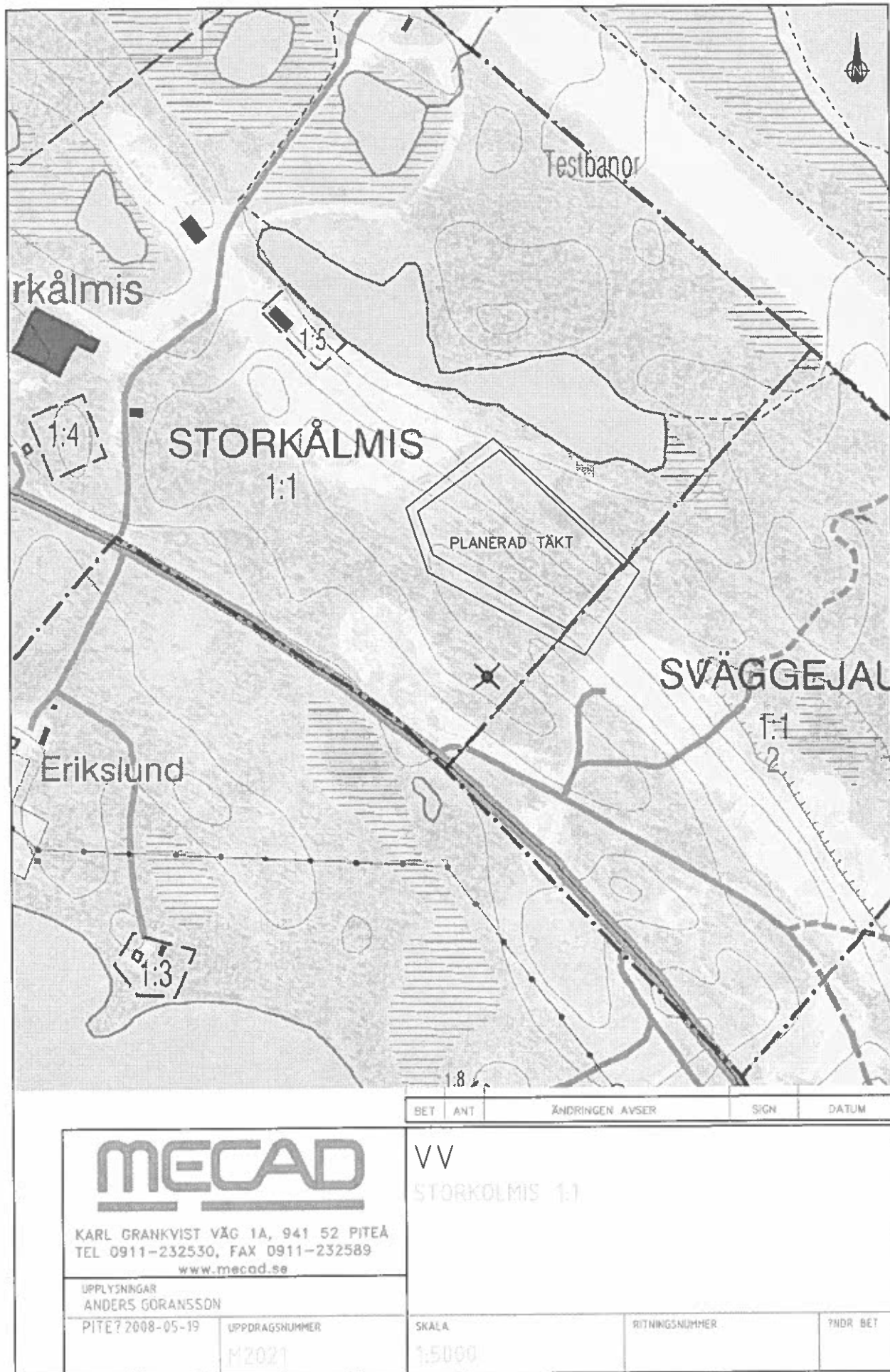

Fig. 2 Planerat täktområde inom Colmis testbana. Ur allmän karta © Lantmäteriverket Gävle 2007. Medgivande M2007/04870.

6 Syfte och målsättning

Syftet med utredningen har varit att fastställa om fast fornlämning eller annan kulturlämning kan beröras av den planerade täktverksamheten.

7 Metod

För att genomföra utredningen bedömdes att en okulär besiktning samt sondning, skulle ge ett tillräckligt kunskapsunderlag med hänsyn till markbeskaffenhet och topografi.

8 Personal

Utredningen utfördes av antikvarie Lars Liedgren, Silvermuseet.

9 Underhandskontakt med Länsstyrelsen

Under arbetets gång har Länsstyrelsen i Norrbotten informerats om resultaten.

10 Undersökningsdokumentation

Ingen dokumentation utfördes annat än en kort beskrivning av området. Totalt togs också 3 digitala fotografier: dels på befintlig täkt inom Colmis dels på upptagen vägsträckning inom utredningsområdet.

11 Resultat

Inom det avgränsade utredningsområdet kunde inga fornlämningar påträffas, ej heller några andra kulturlämningar.

12 Referenser

- Bergman, I. 1985. *Rapport över arkeologiska inventeringar och undersökningar vid Rackträsk, Arjeplogs sn, La, 1985*. Rapport, Arkeologiska Institutionen, Umeå universitet.
- Bergman Hennix, I. 1984. *Rapport över arkeologiska inventeringar och undersökningar vid Rackträsk, Arjeplogs sn, La, 1984*. Rapport, Arkeologiska Institutionen, Umeå universitet.
- Hedman, S.-D. 1989. Rapport över kulturhistoriska inventeringar vid Gullsvuoppe, Kakel, Arjeplog sn. *Rapporter över kulturhistoriska undersökningar inom Arjeplog socken, 1988*. Silvermuseet, rapport 1:43-57.

- Liedgren, L. 1989. Utgrävningar av fornlämningar vid Gullsvuoppe, Arjeplog sn, Lappland. *Rapporter över kulturhistoriska undersökningar inom Arjeplog socken, 1988*. Silvermuseet, rapport 1:59-89.
- Liedgren, L. 2002. *Arkeologiska undersökningar av skadat fornlämningsområde, Kolmis, Dellaure 2:1, Arjeplogs sn samt utredning av fornlämningar i samband med biltestbana*. Silvermuseet, rapport 30.
- Liedgren, L. 2004. *Arkeologisk utredning inom biltestområde i Kålmis, Arjeplogs kommun, 2002-2003*. Silvermuseet, rapport 40.

13 Bilaga

Området, som besiktigades genom okulär besiktning och sondning, är beläget SSV om liten skogssjö i vars NNÖ del, i ÖSÖ änden, två kokgropar (Raä 3107 och 3114) och en härd (Raä 3115) är registrerade. I VNV angränsar det planerade täktområdet till befintlig täkt (se bild 1). I ÖSÖ är också en äldre täkt utanför det ingärdade testbaneområdet. I ÖSÖ delen av utredningsområdet är redan upptaget en vägslinga, troligen för biltestning (se bild 2).

Besiktningensområdet är kuperat och domineras av en högre ås som sträcker sig i VNV-ÖSÖ riktning med få bra lägen för fornlämningar. Området är beväxt med tallskog upp till 100 år gammal. Ett fåtal stubbar noterades vid besiktningen. Trots att strandpartierna ned mot sjön ligger utanför området besiktigades även dessa. Vid utredningen kunde inga fornlämningar påträffas inom det planerade täktområdet, ej heller andra kulturlämningar. Inga lämningar noterades heller i anslutning till skogssjön i NNÖ.

Arjeplog 2/12 2008

Lars Liedgren, 1:e antikvarie, Silvermuseet